

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. vasario 22 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Visuomenės sveikata – Žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės – Reglamentas (EB) Nr. 1069/2009 – Patvirtinimas – 24 straipsnio 1 dalies i punktas – Sąvoka „šalutinių gyvūninių produktų sandėliavimas“ – Gabenimo proceso nutraukimas, galintis trukti iki aštuonių valandų“

Byloje C-85/23

dėl *Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt* (Saksonijos-Anhalto žemės aukštesnysis administracinis teismas, Vokietija) 2023 m. sausio 24 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2023 m. vasario 15 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Landkreis Jerichower Land

prieš

A.

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas F. Biltgen, teisėjai J. Passer (pranešėjas) ir M. L. Arastey Sahún, generalinis advokatas N. Emiliou,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- A., atstovaujamos *Rechtsanwalt* J. Hagmann,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos E. Leftheriotou ir A.-E. Vasilopoulou,
- Europos Komisijos, atstovaujamos B. Hofstätter ir G. Koleva,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: vokiečių.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas) (OL L 300, 2009, p. 1), 24 straipsnio 1 dalies i punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Landkreis Jerichower Land* (Jerichovo žemės apskritis, Vokietija) ir pagal Vokietijos teisę įsteigtos bendrovės A. ginčą dėl draudimo jai viename iš savo sandėlių laikyti transportavimo talpyklas, kuriose yra šalutinių gyvūninių produktų.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamento Nr. 1069/2009 1, 2, 5, 6, 11 ir 36 konstatuojamosiose dalyse teigiama:
 - „(1) Žmonėms vartoti neskirti šalutiniai gyvūniniai produktai gali kelti pavojų visuomenės ir gyvūnų sveikatai. Po praeityje įvykusių krizių, susijusių su snukio ir nagų ligos protrūkiais, užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų, pavyzdžiui, galvijų spongiforminės encefalopatijos (GSE), išplitimo ir dioksinų aptikimo pašaruose, paaiškėjo netinkamo tam tikrų šalutinių gyvūninių produktų naudojimo pasekmės visuomenės ir gyvūnų sveikatai, maisto ir pašarų grandinės saugai ir vartotojų pasitikėjimui. Be to, tokios krizės, darydamos poveikį susijusių ūkininkų ir pramonės sektorių socialinei ir ekonominei padėčiai bei vartotojų pasitikėjimui gyvūninių produktų sauga, gali sukelti nepageidaujamą poveikį visai visuomenei. Ligų protrūkiai taip pat gali turėti neigiamų padarinių aplinkai: ne tik dėl problemų, kylančių šalinant tokius produktus, bet ir biologinės įvairovės atžvilgiu.
 - (2) Šalutiniai gyvūniniai produktai daugiausia gaunami skerdžiant gyvūnus žmonėms vartoti, gaminant gyvūninius maisto produktus, pvz., pieno produktus, šalinant nugaišusius gyvūnus ir taikant ligų kontrolės priemones. Nepaisant šių produktų kilmės, jie gali kelti pavojų visuomenės ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai. Šį pavojų reikia tinkamai kontroliuoti saugiai šalinant tokius produktus arba juos naudojant kitiems tikslams, su sąlyga, kad laikomasi griežtų sąlygų, mažinančių pavojų sveikatai.
- <...>
- (5) Bendrijos šalutinių gyvūninių produktų surinkimo, gabenimo, tvarkymo, apdoravimo, transformavimo, perdirbimo, sandėliavimo, tiekimo rinkai, platinimo, naudojimo arba šalinimo sveikumo taisyklės turėtų būti nustatytos kaip viena nuosekli ir išsami sistema.

(6) Tos bendros taisyklės turėtų būti proporcingos visuomenės ir gyvūnų sveikatos pavojui, kurį šalutiniai gyvūniniai produktai kelia, kai juos ūkio subjektai tvarko įvairiais grandinės etapais: nuo surinkimo iki panaudojimo arba pašalinimo. Šiose taisyklėse taip pat turėtų būti atsižvelgta į tokios veiklos keliamą pavojų aplinkai. Bendrijos sistemoje turėtų būti numatytos sveikumo taisyklės dėl šalutinių gyvūninių produktų tiekimo rinkai, įskaitant Bendrijos vidaus prekybą tokiais produktais ir, prireikus, jų importą.

<...>

(11) <...> Reikėtų aiškiai nustatyti pagrindinius šalutinių gyvūninių produktų taisyklių tikslus: pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai kontrolę ir maisto bei pašarų grandinės saugos užtikrinimą. Šio reglamento nuostatomis turėtų būti galima pasiekti šių tikslų.

<...>

(36) Pagal kitus teisės aktus, įsigaliojusius po 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras [(OL L 31, 2002, p. 1)], priėmimo, kaip antai pagal 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos [(OL L 139, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 34 t., p. 319)], [2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 853/2004, nustatantį konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL L 139, 2004, p. 55; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 45 t., p. 14)] ir 2005 m. sausio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 183/2005, nustatantį pašarų higienos reikalavimus [(OL L 35, 2005, p. 1)], kuriuos papildė [2002 m. spalio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1774/2002, nustatantis sveikatos taisykles gyvūninės kilmės šalutiniams produktams, neskirtiems vartoti žmonėms (OL L 273, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 37 t., p. 92)], pagrindinė pareiga užtikrinti Bendrijos teisės aktų laikymąsi siekiant apsaugoti visuomenės ir gyvūnų sveikatą tenka maisto ir pašarų ūkio subjektams. Pagal tuos teisės aktus ūkio subjektams, vykdančiams ekonominę veiklą pagal šį reglamentą turėtų tekti pagrindinė atsakomybė užtikrinant šio reglamento laikymąsi. Reikėtų išsamiau paaiškinti minėtą pareigą ir apibrėžti priemones, kuriomis užtikrinamas atsekamumas, pvz., atskiras šalutinių gyvūninių produktų surinkimas ir paskirstymas. <...>“

4 Reglamento Nr. 1069/2009 1 straipsnyje „Dalykas“ nustatyta:

„Šiame reglamente nustatomos visuomenės ir gyvūnų sveikatos taisyklės, taikomos šalutiniams gyvūniniams produktams ir jų gaminiams, siekiant apsaugoti visuomenės ir gyvūnų sveikatą nuo šių produktų keliamo pavojaus ir ši pavojų sumažinti bei ypač užtikrinti maisto ir pašarų grandinės saugą.“

5 Šio reglamento 3 straipsnis suformuluotas taip:

„Šiame reglamente vartojamų sąvokų apibrėžtys:

1) „šalutiniai gyvūniniai produktai“ – gyvūnų kūnai arba jų dalys, gyvūniniai produktai arba kiti iš gyvūnų gauti produktai, neskirti vartoti žmonėms, taip pat oocitai, embrionai ir sperma;

2) „šalutinių gyvūninių produktų gaminiai“ – iš šalutinių gyvūninių produktų, juos vieną ar daugiau kartų apdorojus, transformavus arba perdirbus, pagaminti gaminiai;

<...>

11) „ūkio subjektas“ – fizinis arba juridinis asmuo, faktiškai kontroliuojantis šalutinius gyvūninius produktus arba jų gaminius, taip pat vežėjas, prekybininkas ir naudotojas;

<...>

13) „įmonė arba gamykla“ – vieta, išskyrus žvejybos laivą, kurioje vykdoma veikla, susijusi su šalutinių gyvūninių produktų arba jų gaminių tvarkymu;

<...>“

6 Minėto reglamento 4 straipsnio „Gamybos grandinės pradžios taškas ir pareigos“ 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Ūkio subjektai, pagaminę šalutinius gyvūninius produktus arba jų gaminius, kuriems taikomas šis reglamentas, juos nedelsdami identifikuoja ir užtikrina, kad jie būtų tvarkomi pagal šį reglamentą (pradžios taškas).

2. Ūkio subjektai užtikrina, kad visais surinkimo, gabenimo, tvarkymo, apdorojimo, transformavimo, perdirbimo, sandėliavimo, tiekimo rinkai, platinimo, naudojimo arba šalinimo etapais jų kontroliuojamose įmonėse šalutiniai gyvūniniai produktai ir jų gaminiai atitiktų šio reglamento reikalavimus, kurie taikomi jų veiklai.“

7 Šio Reglamento Nr. 1069/2009 7 straipsnio „Šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių skirstymas į kategorijas“ 1 dalyje nustatyta:

„Šalutiniai gyvūniniai produktai skirstomi į konkrečias kategorijas atsižvelgiant į pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai, kylančio dėl tokių produktų, išvardytų 8, 9 ir 10 straipsniuose, lygį.“

8 Šio reglamento 10 straipsnis „3 kategorijos medžiaga“ suformuluotas taip:

„3 kategorijos medžiagoms priskiriami šie šalutiniai gyvūniniai produktai:

a) gyvūnų skerdenos ir paskerstų arba, medžiojamųjų gyvūnų atveju, nužudytų gyvūnų kūnai arba jų dalys, kurios yra tinkamos vartoti žmonėms pagal Bendrijos teisės aktus, bet nėra skirtos vartoti žmonėms dėl komercinių priežasčių;

b) gyvūnų, paskerstų skerdykloje ir buvusių pripažintų tinkamais žmonių maistui po *ante mortem* patikrinimo, skerdena ir jos dalys arba medžiojamųjų gyvūnų, nužudytų vartoti žmonėms pagal Bendrijos teisės aktus, kūnai ir jų dalys:

i) gyvūnų, kurie buvo atmesti kaip netinkami vartoti žmonėms pagal Bendrijos teisės aktus, bet kuriems nenustatyti jokie žmonėms ar gyvūnams užkrečiamų ligų požymiai, skerdenos arba kūnai ir jų dalys;

ii) naminių paukščių galvos;

iii) kailiai ir odos, įskaitant jų nuokarpas ir atplaišas, ragai ir pėdos, įskaitant pirštikaulius, riešo ir delno kaulus, čiurnos ir pado kaulus;

- kitų gyvūnų, nei atrajojančiųjų, kuriems reikia atlikti [užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos] tyrimus, ir
 - atrajotojų, kurie buvo ištirti ir tyrimo rezultatas buvo neigiamas pagal [2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 999/2001, nustatančio tam tikrų užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų prevencijos, kontrolės ir likvidavimo taisykles (OL L 147, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 32 t., p. 289)], 6 straipsnio 1 dalį;
- iv) kiaulių šeriai;
v) plunksnos;

<...>“

- 9 Reglamento Nr. 1069/2009 14 straipsnyje „3 kategorijos medžiagų šalinimas ir naudojimas“ nustatyta:

„3 kategorijos medžiagos:

<...>

- d) perdirbamos, išskyrus 3 kategorijos medžiagas, kurios pasikeitė dėl suirimo ar sugedimo taip, kad naudojamos produkte, pradėjo kelti nepriimtina pavojų visuomenės ar gyvūnų sveikatai, ir naudojamos:
- i) ūkinių gyvūnų, išskyrus kailinius, pašarams, kurie bus tiekiami rinkai pagal 31 straipsnį, gaminti, išskyrus 10 straipsnio n, o ir p punktuose nurodytas medžiagas;

<...>“

- 10 Šio reglamento II antraštinėje dalyje „Ūkio subjektų pareigos“ yra 21–43 straipsniai.
- 11 Minėto reglamento 21 straipsnio „Surinkimas, kategorijos nustatymas ir gabenimas“ 1 dalyje numatyta:

„Ūkio subjektai nedelsdami surenka, identifikuoja ir veža šalutinius gyvūninius produktus pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai išvengti leidžiančiomis sąlygomis.“

- 12 To paties reglamento 24 straipsnio „Įmonių ir gamyklų patvirtinimas“ 1 dalyje nurodyta:

„Ūkio subjektai užtikrina, kad jų kontroliuojamos įmonės arba gamyklos būtų patvirtintos kompetentingos institucijos, kai tokios įmonės arba gamyklos verčiasi šia vienos ar kelių rūšių veikla:

<...>

- i) šalutinių gyvūninių produktų sandėliavimas;

<...>“

- 13 Reglamento Nr. 1069/2009 54 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Reglamentas [Nr. 1774/2002] panaikinamas nuo 2011 m. kovo 4 d.“

- 14 Reglamento Nr. 1069/2009 55 straipsnis „Pereinamojo laikotarpio priemonė“ suformuluotas taip:
„Įmonės, gamyklos ir naudotojai, patvirtinti arba registruoti pagal Reglamentą [Nr. 1774/2002] iki 2011 m. kovo 4 d. laikomi patvirtintais arba įregistruotais kaip reikalaujama pagal šį reglamentą.“

Vokietijos teisė

- 15 2004 m. sausio 25 d. *Tierische-Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz* (Šalutinių gyvūninių produktų šalinimo įstatymas; *BGBI. I*, 2004, p. 82; toliau – *TierNebG*), bylos aplinkybėms taikoma redakcija, 1 straipsnyje nustatyta:

„Šiuo įstatymu įgyvendinamas Reglamentas [Nr. 1069/2009], taip pat tiesiogiai taikomi Bendrijos ir Europos Sąjungos teisės aktai, priimti pagal šį reglamentą ar jį įgyvendinant.“

- 16 *TierNebG* 12 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Kompetentinga institucija kontroliuoja, kaip laikomasi 1 straipsnyje nurodytų tiesiogiai taikomų teisės aktų nuostatų, kaip laikomasi šio įstatymo ir pagal jį priimtų teisės aktų nuostatų, taip pat, kaip laikomasi vykdytinų įsakymų, priimtų pagal 1 straipsnyje nurodytus tiesiogiai taikomus teisės aktus, šį įstatymą ar pagal jį priimtą teisės aktą. <...>

2. Kompetentinga institucija gali kiekvienu konkrečiu atveju išduoti įsakymus, skirtus užtikrinti, kad būtų laikomasi šio įstatymo 1 straipsnyje nurodytų tiesiogiai taikomų teisės aktų ir pagal jį priimtų teisės aktų. Ši nuostata taip pat taikoma po Reglamento [Nr. 1069/2009] 23 straipsnyje nurodytos registracijos arba po Reglamento [Nr. 1069/2009] 24 straipsnyje nurodyto patvirtinimo.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 17 2004 m. lapkričio 10 d. A. gavo dėl savo 3 kategorijos šalutinių gyvūninių produktų perdirbimo įmonės, esančios A mieste, patvirtinimą pagal Reglamento Nr. 1774/2002 17 straipsnį, kuriame nustatyta pareiga 3 kategorijos perdirbimo įmonėms gauti tokį patvirtinimą.
- 18 2016 m., atlikdami patikrinimą B mieste esančiame A. eksploatuojamame sandėlyje, Jerichovo žemės apskrities pareigūnai konstatavo, kad transportavimo talpyklos, kuriose buvo Reglamento Nr. 1069/2009 10 straipsnyje nurodytos 3 kategorijos skerdenos atliekų ir mėsos likučių, buvo laikomos puspriekabėje, kurioje įrengtas šaldymo įrenginys. Jie taip pat pažymėjo, kad kai kurios skerdenos buvo suirusios, kad sandėlio grindys buvo padengtos iš konteinerių ištekėjusiais skysčiais, kuriuose buvo musių lervų, o sandėlio kampuose mėtėsi pelių ir žiurkių ekskrementai.
- 19 Jerichovo žemės apskrities pareigūnai konstatavo, kad šios 3 kategorijos medžiagos buvo gabenamos ir laikomos taip. Pirmiausia talpyklos buvo surinktos iš gamintojų ir penkiomis transporto priemonėmis nugabentos į sandėlį, esantį B mieste. Šiame sandėlyje talpyklos, neapdorojus jų turinio, tiesiogiai perkrautos į šaldomąją puspriekabę. Paprastai talpyklos šaldomojoje puspriekabėje laikytos dvi valandas, bet kartais ilgiau – iki aštuonių valandų. Surinkus visas transportavimo talpyklas, krovinine transporto priemone su šaldomąja puspriekabe jos nuvežtos į vieną iš A. eksploatuojamų perdirbimo gamyklų A mieste. Dėl talpyklų, kurios nebuvo sandarios, reikia pažymėti, kad tai daugiausia buvo įprasti atliekų konteineriai (240 litrai) ir vadinamieji *Eurobox* atliekų konteineriai (600 litrų).

- 20 2017 m. sausio 4 d. sprendimu, priimtu remiantis *TierNebG* 12 straipsnio 2 dalimi, Jerichovo žemės apskritis uždraudė A. laikyti šalutinius gyvūninius produktus savo B miesto sandėlyje, motyvuodama tuo, kad ši bendrovė neturėjo patvirtinimo šiuo tikslu, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1069/2009 24 straipsnio 1 dalies i punktą.
- 21 Kai skundas dėl šio sprendimo buvo atmetas, A. pateikė skundą *Verwaltungsgericht* (administracinis teismas, Vokietija). Šis teismas panaikino minėtą sprendimą; jis motyvavo tuo, kad trumpalaikio gabenimo proceso nutraukimo, nesusijusio su iškrovimu ar talpyklų pakeitimu, negalima laikyti šalutinių gyvūninių produktų sandėliavimu, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1069/2009 24 straipsnio 1 dalies i punktą.
- 22 *Verwaltungsgericht* (administracinis teismas) sprendimą Jerichovo žemės apskritis apeliacine tvarka apskundė *Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt* (Saksonijos-Anhalto žemės aukštesnysis administracinis teismas, Vokietija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 23 Šio teismo teigimu, pagrindinės bylos baigtis priklauso nuo Reglamento Nr. 1069/2009 24 straipsnio 1 dalies i punkte vartojamos sąvokos „sandėliavimas“ išaiškinimo, nes 2017 m. sausio 4 d. sprendimas, kuriuo ši apskritis uždraudė A. laikyti šalutinius gyvūninius produktus savo B miesto sandėlyje, buvo grindžiamas tuo, kad talpyklos su šalutiniais gyvūniniais produktais, vežamos sunkiasvorėmis transporto priemonėmis, kelias valandas buvo laikomos tame sandėlyje.
- 24 Šiomis aplinkybėmis *Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt* (Saksonijos-Anhalto žemės aukštesnysis administracinis teismas, Vokietija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Reglamento Nr. 1069/2009] 24 straipsnio 1 dalies i punktas turi būti aiškinamas taip, kad sąvoka „sandėliavimas“ apima gabenimo proceso pertraukimą, kai talpyklos su 3 kategorijos šalutiniais gyvūniniais produktais (medžiagos neapdorojus ir neperdėjus į kitas talpyklas) perkraunamos į kitą transporto priemonę ir joje laikomos keletą (iki aštuonių) valandų, prieš toliau gabenant į perdirbimo įmonę?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 25 Pateikdamas vienintelį prejudicinį klausimą *Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt* (Saksonijos-Anhalto žemės aukštesnysis administracinis teismas) siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 1069/2009 24 straipsnio 1 dalies i punktą reikia aiškinti taip: jame vartojama sąvoka „sandėliavimas“ apima gabenimo proceso pertraukimą, trunkantį kelias valandas ir galintį užsitęsti iki aštuonių valandų, kurio metu transportavimo talpyklos su 3 kategorijos šalutiniais gyvūniniais produktais prieš gabenant juos į perdirbimo įmonę yra perkraunamos iš vienos transporto priemonės į kitą, tačiau tie šalutiniai gyvūniniai produktai nėra apdorojami ar perkelti į kitas transportavimo talpyklas.
- 26 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Reglamente Nr. 1069/2009 šalutiniai gyvūniniai produktai skirstomi į tris konkrečias kategorijas (1, 2 ir 3 kategorijos), atsižvelgiant į jų keliamo pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai lygį. Prie 3 kategorijos priskiriamos medžiagos, kurias Sąjungos teisės aktų leidėjas laiko keliančiomis nedidelį pavojų, o prie 1 ir 2 kategorijų priskiriamos didelį

pavojų visuomenės ir gyvūnų sveikatai keliančios medžiagos, pavojingiausios iš jų priskiriamos prie 1 kategorijos (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Toropet*, C-836/19, EU:C:2021:668, 41 punktą).

- 27 Šio reglamento 24 straipsnio 1 dalis, pagal kurią reikalaujama, kad ūkio subjektai, kurių įmonės arba gamyklos verčiasi viena iš joje nurodytų veiklos rūšių, tarp kurių yra ir punkte nurodytas šalutinių gyvūninių produktų sandėliavimas, turėtų patvirtinimą, netaikoma šalutinių gyvūninių produktų gabenimo veiklai (šiuo klausimu žr. 2019 m. gegužės 23 d. Sprendimo *ReFood*, C-634/17, EU:C:2019:443, 42 punktą).
- 28 Kadangi atsakovė pagrindinėje byloje nėra gavusi tokio patvirtinimo dėl savo B mieste eksploatuojamo sandėlio, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškinasi, ar tokį gabenimo proceso pertraukimą, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, reikia laikyti šio gabenimo dalimi, ir todėl jam netaikoma pareiga gauti patvirtinimą, ar jį vis dėlto apima sąvoka „sandėliavimas“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1069/2009 24 straipsnio 1 dalies i punktą.
- 29 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad šiame reglamente ši sąvoka neapibrėžta ir ji nėra aiškiai suprantama vien iš minėto reglamento 24 straipsnio 1 dalies i punkto formuluotės.
- 30 Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją aiškinant Sąjungos teisės nuostatą būtina atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2021 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *IS (Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą neteisėtumas)*, C-564/19, EU:C:2021:949, 104 punktas).
- 31 Kalbant apie Reglamento Nr. 1069/2009 24 straipsnio kontekstą, reikia pažymėti, kad pagal šio reglamento 4 straipsnio 1 ir 2 dalis visi ūkio subjektai, gaminantys šalutinius gyvūninius produktus ar jų gaminius, kuriems taikomas šis reglamentas, turi užtikrinti, kad tie šalutiniai gyvūniniai produktai atitiktų minėto reglamento reikalavimus visais minėtų šalutinių gyvūninių produktų surinkimo, gabenimo, tvarkymo, apdorojimo, transformavimo, perdirbimo, sandėliavimo, tiekimo rinkai, platinimo, naudojimo arba šalinimo etapais (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Toropet*, C-836/19, EU:C:2021:668, 55 punktą).
- 32 Be to, reikia pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 1069/2009 36 konstatuojamąją dalį ūkio subjektams tenka pagrindinė atsakomybė užtikrinant, kad šio reglamento būtų laikomasi, siekiant apsaugoti visuomenės ir gyvūnų sveikatą. Taigi ūkio subjektai, tvarkydami šalutinius gyvūninius produktus, privalo laikytis šio reglamento reikalavimų, taikomų jų veiklai (2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Toropet*, C-836/19, EU:C:2021:668, 56 punktas).
- 33 Be to, Reglamento Nr. 1069/2009 21 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad ūkio subjektai „nedelsdami“ gabentų šalutinius gyvūninius produktus pavojaus visuomenės ir gyvūnų sveikatai išvengti leidžiančiomis sąlygomis. Nors šiame reglamente iš esmės neatmetama gabenimo pertraukimo galimybė, juo draudžiama gabenti pernelyg ilgai.
- 34 Nagrinėjamu atveju (prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi tai patikrinti) iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, pirma, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama veikla vykdoma nutraukus gabenimo procesą ir kad ši veikla yra ne dalis gabenimo keliais mobiliosios priemonės viduje ar ant jos, o vykdoma sandėlyje. Be to, 3 kategorijos medžiagos reguliariai, organizuotai ir planuotai aptinkamos atsakovės pagrindinėje byloje patalpose dėl jos sąmoningo sprendimo, o ne dėl nenumatyto gabenimo proceso nutraukimo ar

pertraukos, siekiant laikytis teisės aktuose nustatyto vairuotojo poilsio laiko. Galiausiai nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą aprašytos aplinkybės rodo ne tik tai, kad sandėlyje dažnai iškraunama, bet ir tai, kad atsakovė pagrindinėje byloje nevykdė procedūrų, skirtų taršai išvengti ir reguliariam patalpų valymui užtikrinti, o tai gali kelti pavojų maisto ir pašarų grandinės saugai.

- 35 Kiek tai susiję su pagrindiniais tikslais, kurių siekiama šalutinius gyvūninius produktus reglamentuojančiais teisės aktais, iš Reglamento Nr. 1069/2009 1 straipsnio ir 2, 5, 6 ir 11 konstatuojamųjų dalių matyti, kad tais aktais siekiama tinkamai kontroliuoti pavojų visuomenės ir gyvūnų sveikatai ir užtikrinti maisto bei pašarų grandinės apsaugą, taip pat sukurti nuoseklią ir išsamią sveikatos taisyklių sistemą, proporcingą pavojui, kurį kelia ūkio subjektų atliekamas šalutinių gyvūninių produktų tvarkymas įvairiuose grandinės etapuose – nuo jų surinkimo iki naudojimo ar šalinimo (2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Toropet*, C-836/19, EU:C:2021:668, 52 punktą).
- 36 Vadinasi, Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė, kad pavokus visuomenės ir gyvūnų sveikatai būtų tinkamai ir proporcingai kontroliuojamas viso šalutinių gyvūninių produktų naudojimo metu (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Toropet*, C-836/19, EU:C:2021:668, 53 punktą).
- 37 Taigi sąvoka „sandėliavimas“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1069/2009 24 straipsnio 1 dalies i punktą, turi apimti šalutinių gyvūninių produktų gabenimo pertraukimą ir jų perkrovimą iš vienos transporto priemonės į kitą, taip pat galimą jų iškrovimą laikinajam saugojimui, kad vėliau juos būtų galima pergabenti į kitas galutinio perdirbimo įmones. Vadinasi, sandėlį, kuriame atliekami tokie veiksmai, eksploatuojantis ūkio subjektas turi turėti patvirtinimą pagal šio reglamento 24 straipsnį.
- 38 Tad į prejudicinį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 1069/2009 24 straipsnio 1 dalies i punktą reikia aiškinti taip: jame vartojama sąvoka „sandėliavimas“ apima gabenimo proceso pertraukimą, trunkantį kelias valandas ir galintį užsitęsti iki aštuonių valandų, kurio metu transportavimo talpyklos su 3 kategorijos šalutiniais gyvūniais produktais prieš gabenant juos į perdirbimo įmonę yra perkraunamos iš vienos transporto priemonės į kitą, tačiau tie šalutiniai gyvūniniai produktai nėra apdorojami ar perkeltami į kitas transportavimo talpyklas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 39 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas), 24 straipsnio 1 dalies i punktą

reikia aiškinti taip:

jame vartojama sąvoka „sandėliavimas“ apima gabenimo proceso pertraukimą, trunkantį kelias valandas ir galintį užsitęsti iki aštuonių valandų, kurio metu transportavimo talpyklos su 3 kategorijos šalutiniais gyvūniniais produktais prieš gabenant juos į perdirbimo įmonę yra perkraunamos iš vienos transporto priemonės į kitą, tačiau tie šalutiniai gyvūniniai produktai nėra apdorojami ar perkeliami į kitas transportavimo talpyklas.

Parašai.